

Література

1. Брильова Ю.В. Тези до публічного виступу: «Професійне вигорання державних службовців». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kds.org.ua/presentation/brilova-yu-v-tezi-do-publichnogo-vistupu-profesijnevigorannya-derzhavnih-sluzhbovtsiv>.
2. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. Заведений / Е.А. Климов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 304 с.
3. Макарова А.Г. Синдром “эмоционального выгорания” /А.Г. Макарова // Психотерапия. – 2003. – № 11. – С. 20-25).
4. Максименко С.Д. Навчальний посібник: Синдром «професійного вигорання» та професійна кар’єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти/ С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки, Т.В. Зайчикової – К.: Вид-во «Міленіум», 2004. – 216 с.
5. Ничта Н.Л. Проблема професійного "вигорання" державних службовців / Н.Л. Ничта, А.С. Горбатий // Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 24. – С. 265-270.

ОБРАЗ УСПІШНОГО ПІДПРИЄМЦЯ В УЯВЛЕННЯХ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Кулаковський Тарас Юрійович,
канд. психол. наук, доц.,
Кулаковська Ольга Григорівна,
асистент,
Житомирський державний
університет ім. І. Франка
м. Житомир.

Сучасний стан розвитку країни вимагає проведення швидких та рішучих реформ, що призведуть до поліпшення стану економіки. Наукові дослідники як із країн з розвинутою ринковою економікою, так і країн пострадянського простору постійно наголошують на значній ролі підприємництва у розвитку будь-якої країни.

Одним із чинників неефективності підприємництва у країнах пострадянського простору вважалось те, що підприємці не мали відповідного досвіду підприємництва та зростали при планово-командній системі управління економікою. З дня незалежності України та її переходу на ринкову економіку виросло ціле нове покоління, яке (теоретично) повинно мати здатність до підприємництва і мрію ним займатися.

Відповідно, якщо розраховувати на включення сучасної молоді у підприємницьку діяльність, то, в першу чергу, необхідно визначитися з її уявленнями про підприємництво.

Тереза Нельсон вважає, що в ході навчання підприємництва важливо зважати на гендерні особливості навчання [5]. В Україні частка жінок серед керівників підприємств і організацій складає 30%, а серед фізичних осіб-підприємців жінки становлять 46% [4].

Останнім часом, у силу своєї актуальності, проблема успішного підприємництва та успішного підприємця привертає все більше уваги вчених економічної та психологічної науки. Був проведений ряд досліджень психологічних особливостей підприємницької діяльності. Наприклад: оцінка підприємцями змісту, основних мотивів, позитивних та негативних сторін підприємницької діяльності (Л. М. Карамушка, Г. В. Гнускіна) [1]; застосування когнітивного підходу у вивченні феномену підприємця (Т.Ю. Кулаковський) [2].

Сьогодні ж для ефективного вітчизняного підприємництва важливо спрямувати молоді сили у цю сферу діяльності. З метою виявлення гендерних відмінностей в уявленнях молоді про образ успішного підприємця нами було сплановано та проведено емпіричне дослідження [3].

У результаті нами було встановлено наступне:

1) Для жінок, представлених у вибірці досліджуваних, в образі успішного підприємця більш важливими є лідерські якості (жінки – 16% асоціацій, чоловіки – 5%) та наполегливість (жінки – 13% асоціацій, чоловіки – 9%).

2) Для чоловіків в образі підприємця важливими виявилися такі якості: креативність (жінки – 4% асоціацій, чоловіки – 14%) та здатність до ризику (жінки – 3% асоціацій, чоловіки – 11%).

3) Для обох груп виявилися важливими такі характеристики успішного підприємця, як: професійна та комунікативна компетенції, фінансовий та соціальний успіх і позитивні моральні якості.

4) Загалом жінки сприймають успішного підприємця як людину порядну та професіонала своєї справи, який наполегливо працює для досягнення поставленої мети. При цьому вони бачать схильність ризикувати скоріше як негативну особливість, що не притаманна професіоналу. А досягнення фінансового успіху, в першу чергу, асоціюють з навичками міжособистісної взаємодії: здатністю встановлювати необхідні соціальні контакти та керувати групою.

5) Чоловіки бачать успішного підприємця як людину, що здатна діяти ризиковано та проявляти наполегливість у досягненні мети. Також в образі успішного підприємця для чоловіків важливими є характеристики успішного керівника. Як негативну складову образу успішного підприємця у свідомості чоловіків можна зазначити прямий зв'язок між наявністю зв'язків (контактів) та багатством.

Література

1. Карамушка Л.М. Психологічні особливості підприємницької діяльності: оцінка підприємцями змісту, основних мотивів, позитивних та негативних сторін підприємницької діяльності / Л.М. Карамушка, Г.В. Гнускіна // Актуальні проблеми психології. – 2012. – Т. 1. – Вип. 35. – С. 107–111. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/appsuh_2012_1_35_24

2. Кулаковський Т.Ю. Когнітивний підхід у вивченні феномену підприємця / Т.Ю. Кулаковський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – №2 (80) – 2017. – С. 117–123.

3. Кулаковський Т. Ю., Кулаковська О. Г. Гендерні особливості образу успішного підприємця в свідомості студентської молоді / Т. Ю. Кулаковський, О. Г. Кулаковська // Організаційна психологія. Економічна психологія. - №3 (18) – 2018. – С. 50-57

4. Работіна І. Дослідження гендерної рівності в Україні / І. Работіна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://platforma-msb.org/doslidzhennya-gendernoyi-rivnosti-v-ukrayini/>

5. Nelson, T. Men, Women, Sex and Gender in Entrepreneurship Education / T. Nelson. – [Electr. Resource]. – Access mode : https://www.researchgate.net/profile/Teresa_Nelson2/publication/228947849_Men_Women_Sex_and_Gender_in_Entrepreneurship_Education/links/00b49534469e9d4d42000000/Men-Women-Sex-and-Gender-in-Entrepreneurship-Education.pdf

ЗВ'ЯЗОК РІВНЯ МАКІАВЕЛЛІЗМУ ТА РІВНЯ ДОМАГАНЬ СТУДЕНТІВ СТАРШИХ КУРСІВ

Кулаковський Тарас Юрійович
канд.психол. наук, доцент,
Сінгаєвська Тетяна
Житомирський державний університет
ім. І.Франка, м. Житомир.

Макіавеллізм розглядається як тенденція людини бути безпристрасною, бути в змозі відокремити самого себе від загальноприйнятої моралі, обманювати і маніпулювати іншими (Річард Крісті та Флоренц Л. Гейтс).

Головними психологічними складовими макіавеллізму як властивості особистості, є:

- 1) переконання суб'єкта в тому, що в процесі спілкування з іншими людьми ними можна і навіть потрібно, маніпулювати;
- 2) навички, конкретні вміння маніпуляції (здатність переконувати інших, розуміти їх наміри і причини вчинків).

Проблему макіавеллізму вивчають наступні вчені: М.С. Єгорова, В.В. Знаков, І.Н. Калущька, Florence L. Geis, Tae H. Moon та інші.

Використання маніпулятивної поведінки часто залежить від детермінантів, які будуть її стимулювати. Серед них вагоме місце займає рівень домагань особистості.

Рівень домагань визначається тим, які цілі серед сукупності можливих схильна обирати особистість – легкі чи важкі (К. Левін).

Рівень домагань виступає регулятором поведінки особистості, впливаючи на стан мети самоствердження, обрання тимчасових параметрів, способів та засобів її досягнення. Знання змісту та характеру рівня домагань особистості дозволяє прогнозувати поведінку самоствердження за будь-яких обставин.

Проблемою рівня домагань займалися наступні вчені: Р. Бернс, І.С. Загурська, Г. Крайг, К. Левін та інші.

Дослідження особливостей зв'язку рівня макіавеллізму та рівня домагань у студентів старших курсів має наступні етапи:

I етап – створення ситуації співробітництва та налаштування кожного особисто на роботу.

II етап – проведення дослідження зі студентами за допомогою шкали макіавеллізму Крісті та Гейтс.

III етап – проведення дослідження з кожним студентом окремо за допомогою моторної проби Шварцландера.

IV етап – дослідження зв'язку рівня макіавеллізму та рівня домагань у студентів.

V етап – обробка та інтерпретація результатів, формулювання висновків, повідомлення результатів учасникам дослідження.

За результатами ми виявили, що більшість студентів (60%) мають низький рівень макіавеллізму. Це свідчить про те, що таким людям більш притаманна сором'язливість, ввічливість та відсутність грубих виразів в мові; милосердя, доброта та сердечність; емпатія, співчуття, поступливість та розуміння; відчуття радості від процесу (творчості); потреба в допомозі, довірі, визнанні з боку оточуючих, прагнення до тісної співпраці та доброзичливе ставлення до оточуючих; правдивість, довірливість, щирість та сумлінність.

Меншій половині студентів старших курсів (40%) більш притаманне прагнення говорити правду, критичність, прямотинійність та наполегливість у досягненні мети; домінантність, якості лідера, агресивність, особистісна сила та любов до змагання; можливе нехтування соціальним схваленням, тенденція мати окрему думку, відмінну від думки більшості, націленість на результат та прагматичність; впевненість, почуття власної